

ภาษากายของคนญี่ปุ่น

ดร.นรพงศ์ศักดิ์ พิทยพิภพ

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน
narongsak.pit@ku.th

ภาษาเป็นสิ่งที่มนุษย์ใช้สื่อสารกันในกลุ่มของตน แต่ละประเทศจึงมีภาษาเพื่อไว้เป็นตัวกลางในการสื่อสารของคนภายในชาติ โดยพัฒนาการของภาษานั้น จะมีการแบ่งวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม อะไรต่าง ๆ เข้าไปด้วย ซึ่งถ้าเราเป็นคนที่ไม่สนใจจะเรียนภาษาต่างชาติ อีกหนึ่งสิ่งที่ไม่เรียนรู้ ไม่ได้ คือ การเรียนวัฒนธรรมของชนชาตินั้น ๆ ไปพร้อม ๆ กัน เพราะจะทำให้เข้าใจภาษานั้น ๆ ได้ถ่องแท้ยิ่งขึ้น และสามารถทำให้เราสื่อสารกับเจ้าของภาษานั้น ๆ ที่มีภาษา และขนบธรรมเนียม วัฒนธรรมต่างจากเรา ได้อย่างราบรื่น และเข้าใจกันมากยิ่งขึ้น หนึ่งในสิ่งที่ผู้เขียนคิดว่า เป็นอีกสิ่งหนึ่งสำหรับผู้เรียนภาษาต่างประเทศควรรู้ ซึ่ง ณ ที่นี้ก็คือ ภาษาญี่ปุ่น ควรศึกษาไว้ นั่นก็คือ **ภาษากาย** (ボディランゲージ: Bodii Rangeeji) ของคนญี่ปุ่นครับ

ภาษากายที่ประกอบไปด้วย อาจจะเป็น **ท่าทาง** (仕草: しぐさ: Shigusa) ต่าง ๆ หรืออาจจะเป็น **สัญลักษณ์มือ** (ハンドサイン: Hando Sain) ต่าง ๆ นั้น ท่านผู้อ่านทราบไหมครับ ว่าคนแต่ละชาตินั้นมีภาษากายที่จะแสดงคามหมายถึงสิ่งต่าง ๆ ที่แตกต่างกัน วันนี้ผู้เขียนจะขอยกภาษากายที่เด่น ๆ ของคนญี่ปุ่น โดยเฉพาะที่แตกต่างจากภาษากายของคนไทย มาแนะนำท่านผู้อ่านครับ

ภาษากายของคนญี่ปุ่นแบบแรกที่แตกต่างกันจากคนไทยอย่างมากคือภาษากายที่หมายถึง **“ตัวเอง”** (自分: じぶん: Jibun) ของคนญี่ปุ่นครับ ถ้าเวลาท่านผู้อ่านจะแสดงภาษากายเพื่อสื่อถึง “ตัวเอง” คนไทยเราจะใช้ นิ้วชี้ (人差し指: ひとさしゆび: Hitosashi Yubi) ขึ้นไปที่บริเวณหน้าอกของเราใช่ไหมครับ แต่ท่านผู้อ่านทราบหรือไม่ว่า คนญี่ปุ่นเวลาแสดงภาษากายที่หมายถึง “ตัวเอง” จะชี้ไป **“จมูก”** (鼻: はな: Hana) ของตัวเองครับ ซึ่งตัวผู้เขียนเองตอนไปเรียนที่ญี่ปุ่นใหม่ ๆ แรก ๆ เวลาได้เห็นภาษากายที่หมายถึง “ตัวเอง” ของคนญี่ปุ่นที่ใช้ นิ้วชี้ ขึ้นไปที่จมูกของตัวเองแล้ว ก็จะคิดว่า อะไรติดจมูกเขาอยู่หรือ จนกว่าจะรู้ความหมายของภาษากายนี้ ผู้เขียนก็เคยปล่อยไถ่ในการพูดถามคนญี่ปุ่นไปแนว ๆ ว่า “จมูกมีอะไรหรือเปล่า” ไปเสียหลายครั้งเลยครับ

ภาษากายของคนญี่ปุ่นที่หมายความว่า “ตัวเอง”

Credit: <https://sirabee.com/2016/12/30/20161050135/>

ภาษากายที่สองคือ ภาษากายในการบอกว่า **“ไม่ใช่”** (いいえ: iie) ของคนญี่ปุ่น สำหรับภาษากายในการบอกว่า “ไม่ใช่” นี้ คนไทยเรามักจะทำท่าทางเหมือนกับการโบกมือลา (Bye bye) ใช่ไหมครับ ซึ่งในบางครั้งการทำเช่นนี้ของคนไทย เวลาสื่อสารกันก็จะต้องดูบริบท ดูหน้าตาของอีกฝ่ายดูว่า ที่ทำแบบนี้หมายถึง “ไม่ใช่” หรือหมายถึง “การโบกมือลา” กันแน่ แต่สำหรับภาษากายในความหมาย “ไม่ใช่” ของคนญี่ปุ่นแล้ว **คนญี่ปุ่นจะทำท่าทางโดยการใช้มือมาตั้งไว้ที่บริเวณหน้าแล้วโบกสะบัด** ช่างดูละม้ายคล้ายคลึงกับภาษาร่างกายของคนไทยเวลาารู้สึก **“เหม็น”** (臭い: くさい: Kusai) กลิ่นอะไรบางอย่างเป็นอย่างมากเลยครับ ซึ่งผู้เขียนเองก็เคยเข้าใจว่า คนญี่ปุ่นที่กำลังแสดงท่าทางของภาษากายที่ว่า “ไม่ใช่” นั้น กำลังเหม็นอะไรบางอย่าง จนเคยมีอยู่ครั้งหนึ่ง ผู้เขียนเอง ถึงกับพูดกับคนญี่ปุ่นไปว่า “เราเพิ่งอาบน้ำมานะ ไม่น่าจะเหม็นหรอก” ปล่อยไถ่ไปอีกหนึ่งตัว

ภาษากายของคนญี่ปุ่นที่หมายความว่า “ไม่ใช่”

Credit: <https://livejapan.com/ja/article-a0000211/>

สำหรับภาษากายอีกหนึ่งท่าทางของคนญี่ปุ่นคือภาษากายที่หมายถึง “เงิน” (お金: おかね: Okane) สำหรับท่าทางของภาษากายที่หมายถึง “เงิน” นั้น นั่นคือท่าทางภาษากายที่คนไทยทำเพื่อหมายถึง “โอเค” นั่นเองครับ ซึ่งก็คือการนำปลาย “นิ้วโป้ง” (親指: おやゆび: Oyayubi) และนิ้วชี้ขึ้นมาทำเป็นวงกลม ซึ่งในปัจจุบัน ยอมรับว่า คนญี่ปุ่นคุ้นเคยกับวัฒนธรรมต่างชาติมากยิ่งขึ้น คนญี่ปุ่นบางคน เวลาคุยกับคนต่างชาติ อาจจะทำภาษามือ “โอเค” แบบที่คนไทยทำ เพื่อหมายถึง “โอเค” เวลาสื่อสารกับเรา แต่ก็ไม่ได้เป็นเช่นนั้นเสมอไป เาเองเวลาสนทนากับคนญี่ปุ่นอาจจะต้องคอยสังเกตให้ดี พยายามแปลความหมายให้ถูกต้องโดยพิจารณาจากบริบท หรือสถานการณ์ ถ้าไม่แน่ใจก็ควรจะต้องยืนยันกับคนญี่ปุ่นท่านั้น เพื่อไม่ให้เกิดความผิดพลาดในการสื่อสารครับ

ภาษากายของคนญี่ปุ่น (สัญลักษณ์มือ) ที่หมายความว่า “เงิน”

Credit: <https://www.holos.jp/media/okane-gesture.php>

ภาษากายสุดท้ายที่ผู้เขียนจะนำเสนอท่านผู้อ่านในตอนนี้ ขอแนะนำเป็น “ชุด” (セツ: Setto) ซึ่งภาษากายที่หมายถึงสิ่งๆ นี้ ในภาษาไทยไม่มีนั่นก็คือ ภาษากาย (สัญลักษณ์มือ) ที่หมายถึง “แฟน หรือ คนรัก” (恋人: こいびと: Koibito) ครับ ซึ่งจะแบ่งแยกเป็น แฟนที่เป็นผู้หญิง (Girlfriend) (ガールフレンド: Gaaru Furendo) และ แฟนที่เป็นผู้ชาย (Boyfriend) (ボーイフレンド: Booi Furendo) สำหรับแฟนที่เป็นผู้หญิง คนญี่ปุ่นจะมีท่าทางคือ ชู “นิ้วก้อย” (小指: こゆび: Koyubi) ขึ้นมาครับ เหมือนกับสัญลักษณ์มือ “ขอคืนดี” ของคนไทยเรา ส่วนแฟนที่เป็นผู้ชาย คนญี่ปุ่นจะใช้ท่าทาง การชูนิ้วโป้งขึ้นมา เหมือนกับภาษากาย “โป้งแล้วนะ โกรธแล้วนะ” ของคนไทยเราครับ แต่ในส่วนของผู้ชายที่ยกนิ้วโป้งนั้น ปัจจุบันด้วยอิทธิพลของการยกนิ้วโป้งเพื่อกดไลค์แล้ว ผู้เขียนสังเกตว่าคนญี่ปุ่นทำสัญลักษณ์นี้น้อยลง เพราะคงมีเหตุการณ์สับสนว่าหมายถึงกดไลค์ หรือแฟนผู้ชายกันแน่ กระมังครับ

ภาษากายของคนญี่ปุ่น (สัญลักษณ์มือ) ที่หมายความว่า “แฟนผู้หญิง Girlfriend”

Credit: <https://toyokeizai.net/articles/-/229525>

เป็นอย่างไรบ้างครับสำหรับภาษากายของคนญี่ปุ่นที่ผู้เขียนนำมาเสนอให้ท่านผู้อ่านในบทความตอนนี้ ผู้เขียนคิดว่าอาจจะทำให้ปริศนาบางอย่างที่ท่านผู้อ่านบางท่านสงสัยกับท่าทางหรือสัญลักษณ์มือ การทำมือท่าไม้ของคนญี่ปุ่นบางประการไขกระจ่างไปได้บ้างนะครับ ไว้พบกันใหม่ในบทความตอนหน้าครับ สวัสดีครับ

